

Česká republika

Česká školní inspekce

Ústecký inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Meziboří, okres Most

J.A. Komenského 340 435 13 Meziboří

Identifikátor školy: 600 083 829

Termín konání orientační inspekce: 7. - 10. října 2002

Čj.:	064 71/02-5194
Signatura:	of4cw106

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Meziboří, J.A.Komenského 340, 435 13 Meziboří, je příspěvkovou organizací s právní subjektivitou. Zřizovatelem školy je Město Meziboří, nám. 8.května 341.

Dle Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, které vydal Školský úřad Most dne 2.března 2000 pod č.j. 111/990 s platností od 1.3.2000, subjekt sdružuje základní školu, školní družinu a školní jídelnu. Uváděná kapacita základní školy je 560 žáků, kapacita školní družiny je 60 žáků a kapacita školní jídelny je 500 jídel. V době konání orientační inspekce je ve škole 18 tříd, do nichž dochází celkem 389 žáků, z toho 208 dívek. Škola vykazuje 13 integrovaných zdravotně postižených žáků. Na 1. a 2. stupni základní školy vzdělává žáky 25 pedagogických pracovníků včetně ředitelky a jejího zástupce.

Učební plán a osnovy jsou dány zvoleným vzdělávacím programem Základní škola schváleným MŠMT ČR dne 30.4.1996 pod č.j. 16 847/96-2 s platností od 1.9.1996, včetně Úprav a doplňků schválených MŠMT ČR dne 25.8.1998 pod č.j. 25 018/98-22 s platností od 1.9.1998.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční/kontrolní činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek vzdělávání a výchovy na 1.stupni ZŠ a na 2. stupni ZŠ v předmětech český jazyk, matematika, zeměpis, občanská výchova (rodinná výchova), dějepis, cizí jazyky a hudební výchova vzhledem ke schválenému učebnímu dokumentu
- materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy, které se vztahují k předmětu inspekce, vzhledem ke schválenému učebnímu dokumentu
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy ve skupině předmětů, které jsou stanoveny pro orientační inspekci
- efektivnosti využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem k učebním dokumentům za období roku 2001

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH A MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÉMU UČEBNÍMU DOKUMENTU ZÁKLADNÍ ŠKOLA

Tato část zprávy je zaměřena především na personální podmínky školy dle předmětu inspekce.

V minulém školním roce měla škola vysoce aprobovaný sbor. V průběhu roku však odešly 3 učitelky na mateřskou dovolenou, 2 učitelé do starobního důchodu a jedna učitelka se odstěhovala. K novému školnímu roku se podařilo zajistit pouze jednu kvalifikovanou náhradu. Neutěšená personální situace si vynutila okamžitá řešení i za cenu přijetí nekvalifikovaných pracovníků. Základní strategií vedení školy je maximálně využít kvalifikovanosti starších učitelů a jejich znalosti a zkušenosti účelně skloubit s nadšením a zájmem mladých, byť dosud nekvalifikovaných pedagogických pracovníků. Personální situaci na škole nepochybně zlepšili tři učitelé, kteří v současné době studují na pedagogické fakultě.

Z deseti vyučujících na prvním stupni je 6 kvalifikovaných a 4 nekvalifikovaných. Český jazyk a dějepis na 2. stupni vyučují kvalifikovaní učitelé s příslušnou aprobací. Občanská výchova je

vyučována bez příslušné aprobační nebo nekvalifikovaně (zde se nekvalifikovanost dost výrazně projevuje). Cizí jazyky vyučuje jedna rekvakifikovaná učitelka a 3 nekvalifikované (i v tomto případě se nekvalifikovanost výrazně promítá do kvality výuky). Matematiku na škole vyučují 4 vyučující, z nichž pouze jedna splňuje pedagogickou a odbornou způsobilost danou vyhláškou. Další dva jsou pedagogicky způsobilí, jeden učitel je nekvalifikovaný. Zeměpis vyučují dva učitelé pedagogicky způsobilí a jeden učitel, který je nekvalifikovaný. Hudební výchovu učí jedna pedagogicky způsobilá učitelka a druhá, která je nekvalifikovaná a na škole působí jen krátce. V hospitovaných hodinách se chybějící odborná kvalifikace (až na jednu výjimku) výrazně neprojevila, drobnější odborné nedostatky se vyskytovaly převážně u mladých nekvalifikovaných učitelů. Jako výchovný poradce působí na škole učitelka, která sice nemá pro tuto funkci odbornou kvalifikaci, ale ke své práci využívá dlouholetých zkušeností v tomto oboru. Plán práce výchovného poradce na školní rok 2002/2003 je velmi pečlivě sestavený a může být podle potřeb dále aktualizovaný.

Ředitelka školy působí ve své funkci od roku 1994. Mezi hlavní záměry, s nimiž tehdy přistupovala k tvorbě nové koncepce školy, řadila vysokou aprobovanost pedagogického sboru, profilaci školy v hudební a tělesné výchově, výraznější spolupráci s rodiči a výchovu žáků k občanské odpovědnosti. Při dnešním hodnocení těchto záměrů považuje za svůj úspěch především výrazné zlepšení kázně žáků, profilaci školy na oblast tělesné výchovy, úspěšnost žáků devátých tříd u přijímacích zkoušek na střední školy, zlepšení prostředí základní školy a jejího okolí a v neposlední řadě i dobrou prezentaci školy na veřejnosti.

Při závěrečném pohovoru pracovníků ČŠI s ředitelkou školy bylo shodně konstatováno, že zvláště kvalifikovanost pedagogického sboru zůstává otevřeným problémem. Rovněž v péči o začínající a nekvalifikované učitele nemá vedení školy dosud jasnou představu. Metodické orgány fungují spíše nahodile a formálně (s výjimkou metodického sdružení na 1. stupni ZŠ), o jejich činnosti neexistují záznamy, vše se děje ústně. Palčivým problémem je (ne)spolupráce s několika staršími učiteli. Generační problém je na škole patrný, ale vedení školy programově zaměřuje svoji orientaci na mladší a kvalifikované učitele, kteří v naprosté většině projevují zájem a snahu poměry na škole zlepšit.

Ředitelka školy a její zástupce zpracovávají každoročně na počátku školního roku plány hospitací. O každé hospitaci je veden zápis obsahující rovněž přijímaná opatření. Svá zjištění v obecné rovině pak ředitelka sděluje učitelům na poradách.

Nabídka pedagogických center pro další vzdělávání pedagogických pracovníků je na škole sledována a učitelům je účast doporučována. Zvláště mladší pedagogičtí pracovníci tuto možnost vítají a akcí se zúčastňují. Starší učitelé se účastní těchto akcí spíše sporadicky a ne vždy jsou ochotni získané vědomosti aplikovat ve vyučování. Velmi se osvědčují studijní hospitace pedagogů na jiných školách, např. na víceletém gymnáziu, na základní škole s rozšířenou výukou apod.

Organizační řád ZŠ Meziboří - s účinností od 1.12.1997 - stanoví kompetence zaměstnanců školy, zastupitelnost správních zaměstnanců, předávání a přejímání pracovních funkcí, činnost úseku školy, vedení předepsané dokumentace, organizační zajištění škol v přírodě, lyžařských zájezdů a plaveckého výcviku. Školní řád je plně v souladu s Úmluvou o právech dítěte. Jednotlivé články jsou věnovány právům dítěte a povinnostem žáků, právům a povinnostem zástupců žáka a režimu školy pro pedagogy. Ke školnímu řádu je přičleněno školní desatero, v němž jsou některé mravní zásady rozvedeny do stručných formulací, které jsou žákům lépe srozumitelné. Ústrojně začlenění výchovy k lidským právům do školního řádu a dalších dokumentů školy a především časté využívání těchto námětů ve výchově přispívá k rozvoji osobnosti dítěte, toleranci k náboženským skupinám a k uplatňování zásad rovnosti obou pohlaví. K rozvoji školní demokracie přispívá také školní parlament jako orgán s pravomocí

ovlivňovat dění ve škole. Každá třída (4.-9. ročník) má ve školním parlamentu svého zástupce a ten pak přenáší připomínky svých spolužáků přímo vedení školy.

Přenos informací od vedení školy k učitelům se uskutečňuje prostřednictvím nástěnek, osobních pohovorů a pracovních porad, které se konají minimálně jedenkrát měsíčně. Aktuální informace pro žáky je zajištěna na nástěnce u vchodu do budovy, dále vysíláním školního rozhlasu a časopisem, který na škole pravidelně vychází. Rodiče získávají informace prostřednictvím žákovských knížek, na třídních schůzkách a během dohodnutých konzultačních hodin jednotlivých učitelů. Škola se výrazně prezentuje na veřejnosti jednak nástěnkou umístěnou na MěÚ v Meziboří, jednak častými výstavami žákovských prací a nepochybně i webovými stránkami školy.

Učitelům jsou ze strany vedení školy vytvářeny podmínky pro uplatnění iniciativy a tvořivosti, což dokumentuje mimo jiné počet kroužků, které vedou sami učitelé (do 12 kroužků je přihlášeno 160 dětí). Sebehodnocení školy je realizováno formou výroční zprávy. Vedení školy oceňuje velmi dobrou spolupráci se zřizovatelem. Starosta města školu pravidelně navštěvuje a zajímá se o její provoz.

Hodnocení materiálně-technických podmínek se vztahuje ke sledovaným předmětům na prvním a druhém stupni základní školy.

Škola je situována blízko městského centra v klidové zóně. Prostorové podmínky školy jsou dobré (30 učeben, z toho 8 odborných se zázemím kabinetů, 2 nově rekonstruované tělocvičny, 5 kluboven pro školní družinu, školní jídelna a sportovní areál, který nyní prochází náročnou rekonstrukcí, aby po otevření sloužil nejen škole, ale i veřejnosti).

Rozvrh hodin a organizace přestávek jsou v souladu s platnou normou. Na chodbách jsou k dispozici nápojové automaty, široký sortiment zboží a nápojů nabízí také ve škole umístěný kiosk. Škola je zapojena v celostátní akci Školní mléko.

V nedávné době byl rozsáhle modernizován školní nábytek (výměna všech lavic, nové osvětlení, nově vybavená studovna, nákup keramické pece). Díky výzdobě, kterou tvoří převážně žákovské práce, působí interiér školy velmi moderně a přátelsky.

Žáci v 1.-5. třídě se vzdělávají v prostorných, po stránce psychohygienické vyhovujících učebnách, v bezpečném prostředí. Učebny jsou vybaveny moderním žákovským nábytkem, odpovídajícím hygienickým normám, s dostatečným množstvím úložného prostoru. Ve třídách je položen koberec pro odpočinkové i výukové účely. Netradiční uspořádání některých učeben je efektivně využíváno vyučujícími pro pestré formy práce v různých seskupeních žáků. Tělesná výchova probíhá v nově zrekonstruované tělocvičně s potřebným vybavením náradí i náčiní.

Žáci i učitelé pracují s učebnicemi a pracovními sešity se schvalovací doložkou. Třídy jsou velmi dobře vybaveny moderní audiovizuální technikou, názornými tabelárními obrazy pro výuku českého jazyka a nástěnnými mapami, které jsou součástí výzdoby učeben. Škola má učebnu výpočetní techniky a žáci prvního stupně ji v průběhu školního roku dle potřeby také využívají.

Rovněž ve sledovaných předmětech na 2. stupni základní školy jsou materiální podmínky velmi dobré. Pro žáky je připraveno množství učebnic i učebních pomůcek. Jedinou výjimkou byla výuka hudební výchovy v 6. třídě, kdy si žáci museli učebnice půjčovat mezi sebou, protože nebyly k dispozici v dostatečném množství.

Personální podmínky na prvním i druhém stupni základní školy jsou průměrné.

Materiálně-technické podmínky na prvním stupni jsou hodnoceny jako velmi dobré, na druhém stupni rovněž jako velmi dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE ŠKOLE (VE SKUPINĚ PŘEDMĚTŮ)

Realizace vzdělávacích programů

Škola realizuje vzdělávací program Základní škola č.j. 16 847/96-2. Nezareagovala však dosud na Úpravy a doplňky základní pedagogické dokumentace vzdělávacího programu Základní škola schválené MŠMT dne 25. 8. 1998 a vydané pod č.j. 25 018/98-22 s platností od 1. 9. 1998.

Výuka neprobíhá v souladu s učebním plánem ani učebními osnovami vzdělávacího programu Základní škola, protože ve školním roce 2002/2003 podle doloženého učebního plánu ZŠ Meziboří není dodržen minimální počet hodin rodinné výchovy a volitelných předmětů taxativně stanovený učebním plánem základní školy pro 1.-9. ročník výše zmíněného vzdělávacího programu. Podle zjištění ČŠI nebyly ve školním roce 2001/2002 splněny osnovy v dějepise, protože v 9.A, 9.B a v 9.C podle zápisů v třídních knihách uvedeného ročníku nebyl probrán během celého školního roku poslední tematický celek Československo a svět ve 2. polovině 20. století.

Povinná dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání.

Kontrola naplňování učebních plánů a osnov probíhá při pohovorech, které následují po hospitaci vedení školy. Předmětové komise aktivně nepracují.

Realizace vzdělávacího programu není v souladu s platnými učebními dokumenty.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na 1. stupni základní školy

V průběhu orientační inspekce byly navštíveny všechny ročníky a třídy, kromě třídy 1. B (nemoc vyučující). Inspekce zaměřila pozornost na průběh vzdělávání v českém jazyce a jeho všech součástech, matematice a výchovách (hudební a tělesné).

Kvalita výuky sledovaných předmětů byla rozdílná. Nekvalifikovanost a minimální zkušenost některých vyučujících měly vliv na kvalitu výuky, zejména v oblasti metodické a stavby hodiny.

Společným ukazatelem sledovaných vyučovacích hodin hodnocených jako průměrné a méně zdařilé je fakt, že malá pozornost ze strany vyučujících je věnována vstupní motivaci a motivaci prostřednictvím aktualizace učiva. Ve snaze předat žákům co nejvíce informací učitelé nevytvářejí potřebný prostor pro uplatnění praktických zkušeností žáků v úvodním motivačním rozhovoru, ale většinou výuku neprodleně zahajují opakováním. Naopak vyučující, kteří ve výuce preferují prvky problémového vyučování s akcentem na týmovou spolupráci, věnují úvodní části hodin potřebný prostor, uplatňují motivační výzvy a vedou žáky zároveň k obohacování a rozvoji slovní zásoby. Všichni vyučující věnují pozornost ověřování pochopení látky, žáky průběžně motivují pochvalou, dobrou známkou či gestem. Většina učitelů v rámci opakování a zjišťování pochopení probíraného učiva klade žákům uzavřené otázky a spokojí se s jednoslovnou odpovědí. Pouze v několika sledovaných hodinách, kde žáci pracovali ve skupinách, se uplatňovalo vzájemné hodnocení žáků a skupin. V hodinách, které byly vedeny frontálně, neprobíhalo vzájemné hodnocení žáků a v některých hodinách chybělo i závěrečné zhodnocení průběhu výuky. V žádné ze sledovaných hodin nebyli žáci vedeni k sebehodnocení.

Plánování a bezprostřední příprava na výuku byla ze strany všech vyučujících velmi zodpovědná a vycházela z jejich dosavadní praxe.

Většina sledovaných hodin byla vedena především formou frontálních činností, bez diferenciac učiva dle schopností žáků. Výjimkou byla vynikající hodina matematiky ve třetím ročníku a dvě sledované hodiny českého jazyka, kde se uplatňovaly netradiční (a pro žáky přitažlivé) formy a metody práce. V těchto hodinách využívali učitelé poznatky získané z dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

Vyučující věnují pozornost psychohygienickým zásadám výuky. Tempo výuky vychází z věkových zvláštností a možností žáků, učitelky včleňují do hodin oddechové chvíle v nejrůznějších formách (protažení těla, zpěv, říkanka apod.).

Pro výuku na prvním stupni má škola velmi dobré materiální zázemí. Výzdobu tříd tvoří mimo jiné i moderní tabelární výukové obrazy. Ve sledovaných hodinách ale nebylo těchto pomůcek využíváno. Ve všech sledovaných hodinách naukového charakteru byla využívána vzorně připravená tabule a efektivně bylo pracováno s učebnicemi a pracovními sešity. Vyučující preferují spíše vlastnoručně vyrobené pomůcky (třídící kartičky apod.). Jen sporadicky využívají profesionálně vyrobených pomůcek. V rámci výuky byla vhodně a účelně využita moderní audiovizuální technika.

Zejména u začínajících a nekvalifikovaných učitelů je malá pozornost věnována využívání mezipředmětových vztahů, praxe a zkušeností žáků.

Na základě výše uvedených skutečností je průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na prvním stupni hodnocen jako průměrný.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu český jazyk

V průběhu orientační inspekce byly hospitovány hodiny všech vyučujících českého jazyka. Českému jazyku vyučují tři kvalifikované učitelky s příslušnou aprobací, což se na kvalitě hodin pozitivně projevilo.

Ve všech sledovaných hodinách bylo využito motivace úvodní i průběžné, všechny nové poznatky navazovaly na předchozí učivo. V průběhu hodin byly často využívány pochvaly a povzbuzení, a to nejen u vynikajících výsledků, ale také tehdy, docílil-li žák výraznějšího pokroku, byť jeho výkon nebyl bezchybný. V hodinách učitelky často využívaly sebehodnocení a vzájemné hodnocení žáků (především při společných opravách), nechyběla zpětná vazba. Z namátkové kontroly žákovských knížek vyplývá, že žáci jsou hodnoceni ze všech složek jazyka. Společným negativem hodin byla absence závěrečného hodnocení práce žáků v hodinách.

Vyučování probíhalo podle zpracovaných časových a tematických plánů a zápisy jazykových a slohových hodin v třídních knihách dokládají plnění osnov. Zápisy hodin literatury jsou však – vzhledem k plnění osnov – neprůkazné (obsahují pouze autora a název článku). Bezprostřední příprava na hodinu byla velmi dobrá a pečlivá, učitelky využily nejen učebnice, ale rovněž kopírovaný materiál, doplňkovou literaturu a pečlivě připravenou tabuli.

V hodinách převažovala frontální práce, ale úkoly byly zadávány problémově a umožňovaly žákům podílet se aktivně na výuce. Žákům nebyly předávány hotové vědomosti, byla dána přednost tomu, aby si chybějící informace vyhledali (práce s textem, s Pravidly). Použité formy a metody práce byly adekvátní stanoveným cílům hodin. Stavba hodin odpovídala pravidlům psychohygieny, bylo respektováno individuální tempo žáků a zařazovány krátké oddechové

úkoly. Komunikace probíhala ve vzájemné důvěře, žáci se aktivně zúčastňovali vyučování a pouze v jednom případě byla zaznamenána výraznější nekázeň žáků.

Průběh a výsledky vzdělávání v českém jazyku jsou velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech dějepis a občanská výchova

Dějepis vyučují dvě kvalifikované učitelky s příslušnou aprobací, občanská výchova je vyučována neaprobovaně, a to buď kvalifikovanými vyučujícími s jinou aprobací, nebo učiteli nekvalifikovanými, což se na kvalitě výuky negativně projevuje.

V obou předmětech jsou rezervy v celkovém plánování. V dějepise je předimenzováno učivo v devátém ročníku, což v minulém školním roce vedlo k tomu, že nebyl probrán poslední tematický celek – Československo a svět ve 2. pol. 20. století a nebyly tak splněny osnovy předmětu. V občanské výchově vychází plánování z učebnice, nikoli z osnov. Bezprostřední příprava na výuku však byla ve všech případech pečlivá.

V dalších sledovaných oblastech se výrazně projevily rozdíly mezi kvalifikovanou a nekvalifikovanou výukou. Nekvalifikovaná výuka byla provázena začátečnickými chybami – od nezřetelně stanoveného cíle, přes stavbu hodiny, která nerespektuje zásady psychohygieny, až po jednotvárné formy a metody práce založené na výhradně písemném projevu žáků.

V hodinách vedených kvalifikovanými učitelkami byla výrazně patrna úvodní i průběžná motivace, učivo bylo spojováno s praxí, účinně bylo využíváno mezipředmětových vztahů. Žáci byli hodnoceni v průběhu celé hodiny a povzbuzováni pochvalou, v některých hodinách se objevilo rovněž sebehodnocení žáků. Ve všech hodinách však chybělo závěrečné hodnocení práce.

Výuka byla vedena frontálně s využitím řízeného rozhovoru nebo výkladu. Vždy však bylo využito velkého množství názorných pomůcek a doplňkového materiálu (modely, obrázky, kopírovaný materiál, odborná literatura). V hodinách dějepisů se tak uplatnily modely, které vytvořili žáci v historickém kroužku. Do hodin byly zařazeny relaxační činnosti a oddychové chvíle úměrně věku žáků a vyučující zohledňovaly individuální tempo žáků.

Žáci byli vedeni k vyjádření vlastního názoru a diskuzi, ne vždy však byla tato snaha (především u starších žáků) úspěšná.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech dějepis a občanská výchova jsou průměrné.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech anglický a německý jazyk na 2. stupni

Během orientační inspekce byly hospitovány vyučovací hodiny u všech vyučujících cizích jazyků. Cizí jazyky vyučují 4 vyučující, z toho 3 bez příslušné kvalifikace a 1 nekvalifikovaná učitelka. Nekvalifikovanost výuky se projevila především v oblasti didaktické, jazyková vybavenost vyučujících je na velmi dobré úrovni.

Pouze v jedné z hospitovaných hodin byla velmi výrazně využita motivace, a to jak úvodní tak průběžná, žáci byli hodnoceni vyučující průběžně – pochvalou nebo známkou, hodnotili své výkony navzájem a byli vedeni k okamžitému praktickému využití učiva. Ostatním hodinám chyběl nejen motivační úvod, ale také jakékoli hodnocení průběžné i závěrečné. Namátkovou kontrolou žákovských knížek bylo zjištěno, že výrazně převažují známky z písemných projevů.

Osnovy jsou plněny, bezprostřední příprava na výuku však byla málo nápaditá a - s jednou výjimkou - byla stavba hodin založena převážně na písemném projevu žáků a frontálně vedené

výuce. Výklad nového učiva byl však promyšlený a dobře vedený. Jen v jednom případě byla zařazena párová a skupinová práce a hodina byla vedena ve vyučovaném jazyku. Rovněž procvičování slovní zásoby na krátkých větách či při jednoduché konverzaci, či využití audionahrávky bylo výjimečné, stejně jako použití názoru (obrázky, pomocné texty). Většinou učitelé použili pouze učebnici a zápis na tabuli. Hodiny tak byly jednotvárné, bez změny činností, což se projevilo na únavě žáků, následně na jejich pozornosti a kázni.

Průběh a výsledky vzdělávání v cizích jazycích jsou průměrné.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice a zeměpise

Plánování obsahu učiva a časové dotace sledované výuky v obou předmětech odpovídaly schváleným učebním dokumentům. V hospitovaných hodinách převažoval frontální způsob výuky s důrazem na opakování a procvičování učiva. Struktura hodin matematiky byla převážně založena na práci jednotlivých žáků u tabule (za vydatné pomoci učitele) a na pasivním opisování řešených příkladů ostatními žáky. Tento neefektivní způsob práce byl více či méně uplatněn ve všech sledovaných hodinách. Samostatná nebo skupinová práce žákům zadávána nebyla. Nedostatkem zhlédnutých hodin byla absence závěru (shrnutí učiva) a poskytnutí malého prostoru pro osobnostní a sociální rozvoj žáků. Chyběla také praktická aplikace probírané látky.

Psychohygienické podmínky pozitivně ovlivnilo zařazení předmětu matematiky na začátek vyučování (v rozvrhu maximálně do třetí vyučovací hodiny). Relaxační prvky učitelé ve sledovaných hodinách využili jen velmi sporadicky.

Chybějící odborná kvalifikace se sice negativně výrazně neprojevila, drobnější nedostatky metodického rázu se však vyskytovaly překvapivě i v hodině aprobeované učitelky.

Motivační prvky včetně sebehodnocení žáků zařadil do výuky spíše nekvalifikovaný učitel, přestože se v konkrétních situacích nabízela řada možností.

Výuka probíhala v esteticky upravených kmenových učebnách, které jsou vybaveny základními učebními pomůckami. V hodinách matematiky byly však pomůcky využívány jen minimálně.

V hospitovaných hodinách zeměpisu učitelé využívali různé vyučovací metody, převažovala však výuka frontální. Výběr forem i metod práce odpovídal náročnosti učiva a věkovému složení žáků v ročníku. Charakteristickým znakem výkladové části hodiny byl společný zápis do sešitů, jemuž předcházela dialog se žáky. Byla patrná snaha obou vyučujících naučit žáky pracovat s různými druhy map a statistickými materiály, vysvětlovat údaje v nich obsažené, stejně jako pracovat s dalšími informacemi získanými z hromadných sdělovacích prostředků. Žáci byli vhodně motivováni na začátku i v průběhu hodiny (nejčastěji pochvalou) a do výuky se aktivně zapojili. Při zadávání úkolů byla respektována zásada přiměřenosti .

Prostředí učeben je příjemné a esteticky podnětné, zásady psychohygieny byly dodrženy. Z učebních pomůcek žáci nejčastěji užívali nástěnnou mapu, atlasy a učebnice.

Komunikace probíhala v obou předmětech od učitele k žákovi formou řízeného rozhovoru, v němž pro samostatný názor žáka, příp. argument byl poskytnut malý prostor. Jen žáci devátého ročníku v hodině zeměpisu byli schopni s učitelem diskutovat a obhajovat svůj názor.

Na základě výše uvedených skutečností je průběh a výsledky vzdělávání v matematice a zeměpise hodnocen jako průměrný.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v hudební výchově

Předmět hudební výchova je vyučován v souladu s učebními dokumenty podle tematických

plánů, které ovšem mají rozdílnou vypovídací hodnotu. V některých případech jsou zpracovány pouze formálně a zvláště začínajícím učitelům mohou jen stěží pomoci.

Hudební výchově na škole vyučují dvě učitelky. Jedna s původní aprobací pro 1. stupeň a druhá, která je nekvalifikovaná a v tomto oboru teprve získává první zkušenosti. V prvním případě se jedná o vynikající učitelku, která svým přístupem k žákům a celou svou osobností přirozeně rozvíjí jejich receptivní, reprodukční a částečně i produkční schopnosti a dovednosti. Stavba hodiny a využití aktivit vokálních, instrumentálních, poslechových i hudebně pohybových jsou na vynikající úrovni. K tomu nepochybně přispívají její vlastní dovednosti hry na klavír a na kytaru.

Ve sledované hodině převládalo příznivé klima založené na vzájemné důvěře a vnitřním prožitku.

Organizace výuky v hodině hudební výchovy u nekvalifikované učitelky je hodnocena jako nevyhovující. I přes zřetelnou snahu se nevyvarovala základních didaktických a metodických chyb. Výuka neměla systém, logiku, nebyl stanoven jasný cíl hodiny ani pravidla komunikace mezi učitelkou a žáky. Nacvičovaná píseň (s nepřesným kytarovým doprovodem) nebyla připravena, chyběla motivace, rozezpívání, atd. Velká nekázeň žáků pramenila spíše z nezkušenosti a nepřipravenosti učitelky. Žáci při hodině nespolupracovali a někteří se zabývali jinými věcmi.

S výjimkou učebny hudební výchovy, jejíž vybavení i prostorové podmínky jsou na průměrné úrovni, se předmět vyučuje v běžných kmenových třídách.

Průběh a výsledky vzdělávání v hudební výchově jsou průměrné.

Výsledky vzdělávání a výchovy ve škole

Ke zjišťování výsledků vzdělávání a výchovy užívají učitelé pouze vlastní evaluační nástroje (testy) připravované ke klasifikačnímu období. Testy však nejsou koordinovány ani na úrovni předmětové komise ani na úrovni vedení školy.

Určitou formu zpětné vazby pro učitele představují výsledky různých soutěží a olympiád, jichž se žáci pravidelně zúčastňují. Systém hodnocení, resp. kritérií pro zjišťování kvality vzdělávání však vypracován není.

Celkové hodnocení průběhu vzdělávání a výchovy

Kvalita vzdělávání a výchovy byla rozdílná a často úzce souvisela s tím, zda vyučující je či není kvalifikovaný. Nekvalifikovanost a pedagogická nezkušenost se projevily nejen v metodickém zvládnutí probírané látky, ale i v oblasti plánování, organizace výuky a komunikace učitele se žáky. Nejčastěji používanou metodou v takovýchto hodinách byla frontálně vedená výuka s využitím řízeného rozhovoru nebo výkladu a obvykle končila společným zápisem do sešitů. Důsledkem určité jednotvárnosti a malé nápaditosti ve výběru forem a metod práce, jež někdy vedly k naprostému nezájmu žáků, byla značná nekázeň v hodině. Na druhé straně nutno vyzvednout vynikající výkony některých kvalifikovaných učitelek, při jejichž hodinách se žáci vzdělávali v atmosféře plné vzájemné důvěry a pochopení.

Škola minimálně využívá vlastní evaluační nástroje ke zjišťování výsledků vzdělávání. V této části je hodnocena jako vyhovující.

Celkově jsou výsledky průběhu vzdělávání a výchovy hodnoceny jako průměrné.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

ČŠI velmi kladně hodnotí širokou nabídku kroužků a zájmových útvarů, které vedou sami učitelé. Velmi oceňuje i spolupráci s psychologem, který některé žáky se souhlasem rodičů vyšetřuje přímo ve škole. Úzká spolupráce se školskou komisí MěÚ v Meziboří, policií městskou a Policií ČR stejně jako s referátem sociálních věcí Okresního úřadu v Mostě přináší úspěchy především v oblasti prevence sociálně patologických jevů. Výsledky sportovních soutěží dokazují, že škola v této oblasti dosahuje v posledních letech výrazných úspěchů v rámci okresu i kraje.

HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI VYUŽÍVÁNÍ PROSTŘEDKŮ PŘIDĚLENÝCH ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU VZHLEDEM K ÚČELU JEJICH POSKYTNUTÍ A VZHLEDEM K UČEBNÍM DOKUMENTŮM ZA OBDOBÍ ROKU 2001

Škole byly referátem školství Okresního úřadu Most stanoveny závazné ukazatele rozpočtu neinvestičních výdajů v oblasti mzdových prostředků, tj. limit prostředků na platy, limit ostatních osobních výdajů a závazný limit počtu pracovníků. Škola v kontrolovaném období stanovený limit prostředků na platy vyčerpala na 99,11%, limit prostředků na ostatní osobní náklady byl vyčerpán na 97,33 % a limit počtu zaměstnanců byl v kontrolovaném období naplněn na 100 %.

Kontrolou dodržení závazných limitů regulace zaměstnanosti za rok 2001 nebylo zjištěno neehospodárné nebo neefektivní čerpání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu.

Zúčtování státních prostředků škola provedla dne 22. ledna 2002 na základě požadavku referátu školství Okresního úřadu Most ve stanoveném termínu. Zúčtování bylo provedeno formou vyplněné tabulky FV-4-ÚSC a předáno na referát školství OÚ Most dne 22.1.2002. Nevyčerpané prostředky přidělené ze státního rozpočtu škola odvedla dne 19.2.2002 (doloženo výpisem z bankovního ústavu) zpět referátu školství OÚ Most prostřednictvím obce. Stanovený termín byl dodržen.

Kontrolou bylo zjištěno, že finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu byly ve stanoveném termínu se státním rozpočtem řádně zúčtovány.

Rozpočtem neinvestičních výdajů na rok 2001 byl škole stanoven závazný limit na ostatní neinvestiční výdaje, které škola ve sledovaném období použila na povinné odvody sociálního a zdravotního pojištění, nákup učebnic, učebních pomůcek, ochranných pracovních prostředků, výuku plavání, cestovné a na další vzdělávání pedagogických pracovníků. Kontrolou účetních dokladů, týkajících se použití finančních prostředků ze státního rozpočtu na výše uvedené výdaje nebyly zjištěny nedostatky. Mzdové prostředky byly podle předložených dokladů čerpány rovnoměrně, odvody do sociálních a zdravotních fondů byly v kontrolovaném období prováděny pravidelně měsíčně. Finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu na další vzdělávání pracovníků škola ve sledovaném období vyčerpala na 39,06 %. Zaměstnanci školy se v roce 2001 zúčastnili celkem 22 vzdělávacích akcí, pořádaných převážně Pedagogickým centrem Ústí nad Labem. Nákup učebnic a učebních pomůcek byl v souladu se schválenými učebními dokumenty.

Kontrolou bylo zjištěno, že přidělené finanční prostředky ze státního rozpočtu na výše uvedené výdaje byly v kontrolovaném období vynaloženy efektivně a hospodárně.

Předložená výroční zpráva za školní rok 2001/2002 obsahuje náležitosti podle platné legislativy a je doplněna rozbohem hospodaření školy za rok 2001.

Úroveň zpracování výroční zprávy lze hodnotit jako dobrou.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina školy vydaná Městem Meziboří a schválená městským zastupitelstvem dne 30.1.1995 s dodatkem č.1 ke zřizovací listině ze dne 18.6.2001 , kterým se mění a doplňují články I, V, VII a VIII s platností od 1.7.2001
2. Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, vydané ŠÚ Most pod č.j. 111/990 s účinností od 1.3.2000
3. Třídní knihy, třídní výkazy a katalogové listy platné pro školní rok 2001/2002 a 2002/2003
4. Rozvrhy hodin dle tříd a vyučujících platné pro školní rok 2002/2003
5. Roční a měsíční plány na školní rok 2002/2003
6. Učební plán školy pro školní rok 2002/2003
7. Zápisys pedagogických rad ve školním roce 2001/2002
8. Vnitřní řád školy, školní řád - platné pro školní rok 2002/2003
9. Provozní řád ZŠ Meziboří -platný pro školní rok 2002/2003
10. Plán práce výchovného poradce pro školní rok 2002/2003
11. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2001/2002
12. Vzorčky žákovských knížek a sešitů ve školním roce 2002/2003
13. Rozpočet neinvestičních výdajů na rok 2001 ze dne 2.února 2001 včetně úprav.
14. Finanční zúčtování se státním rozpočtem ze dne 22.1.2002
15. Účtový rozvrh platný pro rok 2001 ze dne 7.3.2001
16. Hlavní účetní kniha za rok 2001
17. Rozvaha k 31.12.2001 ze dne 29.1.2000
18. Výkaz zisku a ztráty k 31.12.2001 ze dne 29.1.2002
19. Rozpočet FKSP na rok 2001 včetně zásad k čerpání FKSP ze dne 7.2.2001
20. Výkaz Škol (MŠMT) P1-04 - sumář pracovníků a mzdových prostředků ze 1.- 4.čtvrtletí 2001
21. Mzdové inventury za jednotlivé měsíce roku 2001
22. Výkaz o základní škole Škol(MŠMT) V3-01 k 30.9.2001 a 30.9.2002
23. Osobní spisy pracovníků školy os. č. 23045, 23033, 23064, 23066, 9015, 9018, 230018, 8975, 4626
24. Účetní doklady od č. 11/015 do č. 11/305
25. Výdajové pokladní doklady č. 21/066 - 21/297

ZÁVĚR

Na základě zjištěných a výše uvedených skutečností ČŠI konstatuje, že plánování a příprava vzdělávání vychází ze zvoleného vzdělávacího programu Základní škola. Škola však nezareagovala na Úpravy a doplňky základní pedagogické dokumentace deklarovaného vzdělávacího programu a výuka dosud neprobíhá v souladu s učebním plánem. Dále bylo zjištěno, že ve školním roce 2001/2002 nebyly splněny osnovy dějepisu v devátém ročníku.

V oblasti personální došlo v minulém školním roce k odchodu několika aprobovaných učitelů a prozatím se nepodařilo za ně najít rovnocennou náhradu. Do školy nastoupila skupina mladých nekvalifikovaných učitelů, kteří v současné době získávají první pedagogické zkušenosti. V kolektivu učitelů je patrný generační problém (vázne komunikace mezi vedením školy a staršími učiteli), metodické a poradní orgány, které by mohly a měly situaci řešit, aktivně nepracují. Na druhé straně několik učitelů studuje na pedagogické fakultě a dává tím jisté naděje do budoucna.

Materiálně-technické podmínky jsou ve škole velmi dobré. Moderně vybavené učebny s audiovizuální technikou, esteticky vkusně vyzdobené třídy a množství názorných tabelárních obrazů pro výuku poskytuje učitelům dostatek možností, aby mohli pracovat na odpovídající úrovni.

Úroveň organizace, forem a metod používaných ve výuce je ve sledovaných předmětech rozdílná a bývá přímo odvislá od kvalifikovanosti a pedagogické zkušenosti vyučujících.

Kvalifikované a zkušené učitelky dokážou s dětmi pracovat moderními metodami, umějí udržet zájem dětí o školní práci a s dětmi si rozumějí.

Výsledky vzdělávání škola zjišťuje jen ve velmi malé míře, a to pouze vlastními evaluačními nástroji.

Kontrolou bylo zjištěno, že přidělené finanční prostředky ze státního rozpočtu byly v kontrolovaném období vynaloženy efektivně a hospodárně.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PhDr. Zdeněk Frélich	PhDr. Z. Frélich v.r.
Členové týmu	Mgr. Erika Bednárová	Mgr. E. Bednárová v.r.
	Mgr. Hana Podešvová	Mgr. H. Podešvová v.r.

Další zaměstnanci ČŠI

Marie Visingerová
Marie Čapková

V Mostě dne 30. října 2002

Přílohy

Datum a podpis ředitele(ky) školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 5. 11. 2002

Razítko

Ředitel(ka) školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Podpis

Mgr. Stanislava Matějková, ředitelka školy

Mgr. S. Matějková v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný.
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy	---	---
Zřizovatel	6.12.2002	064 99/02 - 5194
Rada školy	6.12.2002	064 100/02- 5194

Připomínky ředitele(ky) školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	Připomínky nebyly podány